

Зубака Роланд Віталійович,
здобувач вищої освіти ОС «Бакалавр»
спеціальності «Облік і оподаткування»,
Ліба Наталія Степанівна,
д.е.н., доцент кафедри обліку
і оподаткування та маркетингу,
Мукачівського державного університету

ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ

На даному етапі розвитку бізнесу транснаціональні корпорації є головними суб'єктами міжнародних економічних відносин. Системи перерозподілу фінансових ресурсів у ТНК називаються трансфертними і є невід'ємною частиною глобальної системи менеджменту транснаціональних компаній. Тим часом, трансфертне ціноутворення було впроваджено урядами багатьох розвинених країн по всьому світу з метою обмеження діяльності транснаціональних корпорацій та інших учасників міжнародних відносин [3]. Винятком у запровадженні цього механізму мінімізації податкових платежів та міжнародного поділу капіталів не стала й Україна. Держава має на меті попередження неконтрольованого виведення капіталів з країни до офшорних зон та юрисдикцій з низькими ставками оподаткування, а також встановлення контролю над операціями з нерезидентами.

Дослідженню теми трансфертного ціноутворення присвячені наукові праці багатьох вітчизняних та іноземних вчених, серед яких П.В. Дзюба [2], Н.В. Волошанюк, О.О. Терещенко, А.В. Прокопенка [4], Д. Пфафф, Г. Кюппер та інші.

Трансфертні ціни почали використовуватись за децентралізації управління в промислових фірмах США та Західної Європи в 20-30-ті роки ХХ ст. Однією з перших запровадила даний тип цін американська автомобільна компанія «Дженерал моторс». Удосконалення форм консолідації капіталу, розвиток корпоративного законодавства та телекомунікаційних технологій сприяли створенню транснаціональних корпорацій та, як наслідок, розвитку трансфертного ціноутворення. Близько 1,5 тис. фірм застосовували трансфертне ціноутворення в кінці 70-х – на початку 80-х років ХХ ст. у США, а у Великобританії – більше 300. В японських корпораціях трансфертні ціни менш розповсюджені через значну централізацію управління. Найбільш розробленими в теоретичному аспекті та такими, що інтенсивно використовуються компаніями у різних країнах світу є підходи до визначення трансфертних цін на базі витрат, на ринковій основі та в процесі переговорів [1].

Основна мета будь-якого бізнесу це отримання прибутку, яке обумовлює той об'єктивний факт, що власники (керівники) бізнесу намагаються максимально оптимізувати свої видатки, в тому числі податкові, за допомогою інструментів трансфертного ціноутворення.

Механізми, за допомогою яких відбувається перерозподіл фінансових ресурсів, називаються трансфертними. Ці трансфертні механізми є невід'ємною частиною глобальної системи фінансового менеджменту транснаціональних

корпорацій. На відміну від традиційного розуміння вони пов'язані не тільки з рухом товарів, а також із рухом послуг, технологій і капіталу. Отже, трансфертне ціноутворення – це процес визначення трансфертної ціни, сукупність економічних відносин, що виникають у процесі визначення трансфертної ціни на будь-який об'єкт торгівлі (товари, послуги або фактори виробництва) між пов'язаними компаніями або структурними підрозділами однієї компанії, якщо об'єкт торгівлі перетинає митний кордон [2].

Трансфертне ціноутворення полягає у встановленні цін в господарських операціях між компаніями групи – пов'язаними особами. До них відносяться особи, які безпосередньо чи опосередковано можуть впливати на господарську діяльність один одного. Впровадження механізму регулювання трансфертного ціноутворення зумовлено тим, що пов'язані особи можуть, у зв'язку з особистою зацікавленістю, встановлювати ціни, які не склалися б за умовами угоди між непов'язаними особами. Це пов'язано з такими податковими мотивами як: перенесення прибутку в більш сприятливі юрисдикції з низьким рівнем оподаткування, розподіл податкового навантаження на користь збиткових компаній групи або компаній з пільговим режимом оподаткування. Саме ці мотиви суб'єктів міжнародних економічних відносин стали причиною поширення законодавства у сфері трансфертного ціноутворення.

Аналіз країн з найбільш сприятливим для ведення бізнесу регуляторним кліматом та порівняння системи трансфертного ціноутворення таких країн з системою трансфертного ціноутворення в Україні дозволило визначити ряд спільних та відмінних рис цих систем, зокрема [1]: в більшості розвинених країн пов'язаність осіб оцінюється переважно суб'єктивно, не обмежуючись формальними визначеннями прямого чи непрямого контролю; українське законодавство також враховує можливість впливу однієї особи на рішення інших осіб; для контролю за трансфертним ціноутворенням в Україні передбачено використання п'яти методів визначення ціни – порівняльної неконтрольованої ціни, ціни перепродажу, «витрати плюс», чистого прибутку і розподілення прибутку – які також мають використовуватися платниками податків в інших аналізованих країнах; в країнах, в яких існує регулювання трансфертного ціноутворення часто передбачено певні спрощення для платників податків або операцій, що підпадають під певні критерії, чого не передбачено в Україні.

Список використаної літератури

1. Аркатова Ю. В. Особливості функціонування систем трансфертного ціноутворення в міжнародному бізнесі / Ю. В. Аркатова // Економічні студії: науково-практичний економічний журнал. – 2014. – № 4(04). – С. 11-15.
2. Дзюба П.В. Трансфертне ціноутворення: економічний зміст і специфіка / П.В. Дзюба // Економіка України. – 2006. – № 1. – С. 14–22.
3. Задоя А. О. Трансфертне ціноутворення у міжнародному бізнесі / А. О. Задоя, С. А. Венгер // Академічний огляд. – 2011. – № 2. – С. 156–163.
4. Прокопенко А. В. Особливості трансфертного ціноутворення в Україні / А. В. Прокопенко // Магістеріум. Економічні студії. - 2014. - Вип. 56. - С. 94-97. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Magisterium_ek_2014_56_27

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>